

звернених проти тих, які воюють Москву, чинитиме безвідповідальне діло.

Навпаки, ми мусимо всіми силами причинятися до перемоги над Москвою. Але так само мусимо бути – ми тут, на ЗУЗ, – чуйні на всякі протиукраїнські зазіхання і давати їм відпір посиленою організованістю й напруженим суспільним трудом та опановуванням дійсності.

Остаточна організація ладу в Європі відбудеться аж після скінчення війни. Куймо українську силу, щоб ми могли в слушний час ужити таких метод, які будуть найкращі і найдоцільніші для реалізації наших ідеалів. До цього часу обов'язують нас гасла:

Повна загибля Москві!

За розбудову нації!

За єдність у національній спільноті!

За соборництво у всіх наших починах!

За незалежний провід ОУН!

Хай живе самостійна соборна Українська держава!

Слава Україні!

Вождеві слава!

Красва ексекютива ОУН на Західноукраїнських землях
Постій, 1 серпня 1941 р.

ЦДАВО України. – Ф.3833. – Оп.1. – Спр.42. – Арк.15. Копія. Друк.прим.

№ 108

Повідомлення Голови Українського державного правління Я.Стецька про невизнання німецькими властями проголошення самостійної соборної Української держави*

м.Берлін

4 серпня 1941 р.

КОМУНІКАТ

1.Організація українських націоналістів вела довгі роки боротьби проти Москви і Польщі як непохитний носій ідеї суверенної соборної Української держави, в боротьбі за яку поклали свої голови найкращі сини України з вождем Євгеном Коновальцем, краєвим командантом

---

* Йдеться про невизнання гітлерівцями Акта від 30 червня 1941 р.

Юліаном Головінським, краєвим провідником Володимиром Тимчієм-Лопатинським, командантом “Карпатсько-української Січі”^{*} полк. Михайлом Колодзінським – Гузарем на чолі.

2. Організація українських націоналістів розгорнула була під проводом Степана Бандери широку повстанчо-партизанську акцію на українських землях під московською окупацією ще перед приходом німецьких військ та героїчними виступами причинилася до звільнення вже великої частини української території з-під московської окупації, поклавши безчисленні жертви у боях та масових розстрілах і масакрах по тюрмах.

3. На звільненій території ОУН приступила негайно до будови держави та була готова нести відповідальність за розвиток подій в Україні.

3 ініціативи ОУН проголошено у Львові дня 30 червня 1941 р. відновлення Української держави та створення українського уряду, що в своїй першій декларації заявився за тісною співпрацею з Німецькою державою та німецькою армією, що ввійшла на українські землі. Він мав творити рівно ж політично-моральну притягаючу силу теж для окупованих Москвою українських земель та підтвердити переконання, що Німеччина, визнаючи його, ставиться прихильно до державних змагань України.

4. Українського уряду Німеччина не визнала та німецькі власті унеможливили йому працю. Дня 9 липня 1941 р. арештували голову Українського державного правління Ярослава Стецька та перевезли до Берліна, де 12 липня ц.р. заряджено слідство за проголошення ним Української держави й українського уряду та конфіновано** його зі заборонаю повороту на рідні землі без дозволу німецької поліції.

5. Також Організація українських націоналістів не мала змоги розгорнути повної діяльності, бо ще перед проголошенням Української держави у Львові німецькі чинники конфінували дня 29 червня 1941 р. провідника організації, а після проголошення держави й уряду наклали на нього дня 5.7. ц.р., почесний арешт (Еренгафт) та перевезли до Берліна. Дня 14.7. ц.р. провідника організації звільнено із заборонаю опускати Берлін та обов’язком голоситися на поліції.

6. Дня 1 серпня 1941 р. прилучено чотири західньоукраїнські області (Галичину) до Генеральної губернії, так званої, до Польщі. Буковину й Бессарабію знову окупували румуни. Там, як теж на зайнятих мадярами територіях, немає свободи для повного розвитку українського життя.

Соборному українському державному будівництву завдано важкий удар.

---

* “Карпато-Українська Січ” – збройні сили Карпатської України, створені з ініціативи членів ОУН протягом вересня 1938 – березня 1939 рр. Чинили збройний опір угорським окупаційним військам у березні 1939 р. Були розбиті переважаючим противником. Більшість січовиків загинули в боях або були розстріляні угорцями.

** відособлено

7. Ні український нарід, ні Українське державне правління з тими фактами погодитися не можуть; уважають їх тільки переходовими до часу закінчення на українській території війни проти Москви.

8. Український нарід і Українське державне правління стоять на становищі Акта з дня 30 червня 1941 р., яким проголошено було відновлення Української держави.

9. Українське державне правління стверджує, що все досі звільнене з-під московської окупації українське населення і його провідні національні круги визнали Акт з дня 30 червня 1941 р. Таким чином, мандат Українського державного правління, одержаний від Організації українських націоналістів, підтвердив волю українського народу, виявлення в однодушному підчиненні Українському державному правлінню всіх досі звільнених адміністративно-територіяльних одиниць, обласних, окружних, районних властей, управ міст і сіл, громадських інституцій та в масових Всенародних зборах громадян по селах і містах звільненої території, що мають характер народнього плебісциту.

Тож Українське державне правління являється насправжнім, правним виразником волі та політичних стремлінь українського народу і має правне джерело своєї влади у волі українського народу.

10. У “Заяві” з дня 7 липня 1941 р. до Міністерства заграничних справ великонімецького райху* голова Українського державного правління подав, що створене у Львові в дні 30 червня 1941 р. правління перетворюється з хвилиноє** звільнення всіх українських земель з-під московської окупації та поповниться новими людьми, або з’єдиниться з іншим Українським національним урядом, коли такий створиться з волі українського народу на ще досі незвільнених землях України – в один уряд самостійної соборної Української держави. У тій заяві на вимогу німецьких властей заперестати політичну діяльність голова правління подав, що тої діяльності заперестати не може та буде продовжувати розпочату діяльність по тій самій політичній лінії.

11. Українське державне правління повідомляє, що в обличчі останніх подій: а) негативної постави німецьких чинників до Українського державного правління, виявленої у невизнанні його дотепер, а теж арештуванні голови правління, а дальше унеможливлення йому сповняти його функції заборону повороту на рідні землі; б) перепон, ставлених з боку німецьких чинників у практичному виконуванні завдань правління; в) прилучення західних українських областей (Галичини) до генеральної губернії, так званої, до Польщі та окупування Буковини й Бесарабії Румунією;

* Йдеться про роз’яснення, яке дав голова УДП німецькому МЗС щодо мети і завдань діяльності Правління, а також стосовно його перспектив у майбутньому.

** Так у тексті.

Українське державне правління не має практичної змоги виконувати в сучасний момент своїх функцій в організації державного життя та в репрезентуванні інтересів українського народу перед Німецькою державою, а натомість остає МОРАЛЬНИМ, ПРАВНИМ І ПОЛІТИЧНИМ НОСІЄМ ТА ВИРАЗНИКОМ ПРАГНЕНЬ І ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ДО ВІДБУДОВИ САМОСТІЙНОЇ СОБОРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ТА НАЯВНИМ РЕПРЕЗЕНТАНТОМ ВІДНОВЛЕНОЇ В ДНІ 30 червня 1941 р. УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

12. Українське державне правління сподівається, що після звільнення всієї української території з-під московської окупації, коли німецькі чинники переконуються, що весь народ стоїть на платформі самостійної соборної Української держави, якої відновлення проголошено дня 30 червня 1941 р., Німецька держава поставиться прихильно до наших державних змагань, та будуть налаштовані тривкі приятні взаємини й союз між Українською самостійною соборною державою та Великонімецьким райхом на платформі декларації Українського державного правління з дня 3 липня 1941 р. *, поданої до відомо українському народові та предложеній німецькому урядові, яка зобов'язує Українське державне правління надаліше.

13. Супроти того, що всі дотепер ведені переговори не довели до позитивних вислідків та, не маючи змоги виконувати практично своєї влади, я, як голова Українського державного правління, заявляю, що Українське державне правління не може нести в цьому моменті, з причин від нього незалежних, відповідальності за розвиток подій на українських землях.

14. Українське державне правління закликає весь український нарід вести даліше непохитно безоглядно боротьбу всякими засобами, завжди й усюди, проти Москви й большевизму. Українське державне правління взиває водночас український нарід допомагати всюди Німецькій армії розбивати Москву й большевизм.

15. Українське державне правління взиває український нарід зберегти лад і порядок, рівновагу духа і спокій, та вести даліше інтенсивну працю в усіх ділянках життя, розбудовуючи його та закріплюючи українську силу.

16. Українське державне правління щиро вдячне українському народові та безчисленні вияви довір'я та послуху, висловлені за посередництвом місцевих правлінь та на всенародніх зборах, і запевняє, що сповнятиме свої завдання й обов'язки так, як цього вимагатиме

---

* У декларації від 3.7.1941 р. УДП пропонувало співпрацю Німеччині на умовах Брестського миру 1918 р.

добро Української держави.
Слава Україні! Героям слава!

Берлін, дня 4 серпня 1941 р.

*Ярослав Стецько вр.,
Голова Українського державного правління.*

ЦДАВО України. – Ф.3833. – Оп.1. – Спр.6. – Арк.2-4. Копія. Машинопис.

№ 109

**Наказ командування 17-ї німецької армії на арешти членів
ОУН (С.Бандери) за політичну діяльність**

5 серпня 1941 р.

*Головне командування 17-ї армії
група Іс/АО*

*№- 2784/41 geh.2 Ang.
Тасмно!*

Головна квартира армії. 5.8.41

Стос.: Українські політичні агітатори. Із західноукраїнського боку є намагання перенести партійну політику та особисті інтереси на територію східніше від Збруча. Із цього можуть виникати для армії в ході війни хвилювання серед населення і складності у відношенні населення до німецьких військ.

Для безпеки шляхів постачання та зв'язку необхідно уже тепер припинити намагання такого роду.

З цієї причини всі політичні агітатори повинні затримуватися попередньо (але не як військові полонені) і передаватися якомога швидше групі Іс/АО. У першу чергу це стосується мандрівних пропагандистів "Групи Бандери", які у більшості випадків мають посвідки цієї групи німецькою та українською мовами і яких можна часто розпізнати по синьо-жовтих нарукавних пов'язках. Ці посвідки від них слід відбирати і, посортувавши, здавати до групи Іс/АО армії.

*За Головне командування армії Начальник генерального штабу
[підпис]*